

Justitiedepartementet

Enheten för processrätt och domstolsfrågor

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 5-6 december 2013 i Bryssel

Dagordningspunkt: 12

Rubrik: Förordning om europeisk kvarstad på bankmedel

Dokument: Det har ännu inte presenterats något rådsdokument.

Tidigare dokument: KOM (2011) 445 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur

Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur – Reviderat textförslag: 15948/13 JUSTCIV 258 CODEC 2505 (senaste reviderade textförslaget)

Fakta-PM: Justitiedepartementet 2010/11:FPM153

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Information har lämnats inför RIF-rådsmöten 110916, 121128 och 130531.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information har lämnats 111120, 130129 och den 131119 till Civilutskottet. Överläggning har ägt rum 130523 med Civilutskottet.

Bakgrund

Förslaget lades fram av kommissionen i juli 2011. Det innehåller bestämmelser som innebär att det inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. Regleringen omfattar också verkställighet av kvarstadsbeslut som meddelas enligt förordningen. I förslaget finns även bestämmelser om domstols behörighet och om rättsmedel. Förfarandet kommer att verka parallellt med medlemsstaternas nationella förfaranden. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för att driva in skulder över gränserna, vilket på sikt ska bidra till den ekonomiska tillväxten. Sedan förslaget lades fram har det förhandlats i rådsarbetsgruppen.

I december 2012 beslutade rådet om allmänna politiska riktlinjer för det fortsatta förhandlingsarbetet. Riktlinjerna som antogs slog fast att det politiska målet är att skapa ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel, att förordningen ska tillämpas på gränsöverskridande förfaranden och att sådana förfaranden ska ges en klar definition i förslaget, att överraskningseffekten är viktig, dvs. att gäldenären inte ska höras innan kvarstaden genomförs, att förordningen måste innehålla ett adekvat skydd för gäldenären och att det ska finnas en god balans mellan parternas olika intressen. I sistnämnda del specificerades hur balansen kan uppnås, bl.a. lyftes fram skadeståndsskyldighet för fordringsägaren och krav på att fordringsägaren ska ställa säkerhet.

På rådets möte i juni i år antogs mer preciserade allmänna riktlinjer för det fortsatta arbetet med förordningstexten när det gäller balansen mellan parternas olika intressen, bl.a. slogs fast att det ska finnas en bestämmelse om fordringsägarens skadeståndsskyldighet gentemot gäldenären och att fordringsägaren som huvudregel ska ställa säkerhet innan han eller hon kan få ett kvarstadsbeslut utfärdat.

Arbetet har under det litauiska ordförandeskapet fortsatt med hög intensitet i rådsarbetsgrupp och förslaget behandlas nu i rådet för ett beslut om allmän inriktning av den operativa texten och vissa beaktandesatser (alltså exklusive flertalet beaktandesatser och bilagor).

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 81(2) i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som behandlar förutsättningarna för rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder.

Förordningen ska antas i enlighet med det *ordinarie lagstiftningsförfarandet*, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt på

förslag av kommissionen antar direktivet. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Sammanfattningsvis anser regeringen att Sverige kan ställa sig bakom en överenskommelse om en allmän inriktning kring förslaget.

Sverige har välkomnat förslaget och ställt sig positiv till att det skapas ett enhetligt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. Medlemsstaterna har olika förfaranderegler när det gäller kvarstad eller motsvarande säkerhetsåtgärder. Medlemsstaterna har också olika förfaranden för verkställighet av beslut om kvarstad. Skillnaderna i de nationella systemen leder till problem för fordringsägare, bl.a. små och medelstora företag, som vill driva in skulder i en annan medlemsstat. Enhetliga EU-regler på området har således en viktig roll att spela.

Förslaget är omfattande och tekniskt komplicerat. I förhandlingarna har Sverige arbetat för att få fram ett så enkelt och snabbt förfarande som möjligt, som ska vara användbart och lätt att tillämpa. Regeringens bedömning är att Sverige bör kunna ställa sig bakom det litauiska ordförandeskapets kompromissförslag.

Europaparlamentets inställning

När det gäller förordningens behandling i Europaparlamentet har ansvarig rapportör (Raffaele Baldassarre, EPP) lämnat en rapport över kommissionens ursprungsförslag i början av året. Parlamentsledamöterna har också lämnat ändringsförslag på rapporten och en omröstning om dessa har skett i utskottet för rättsliga frågor (JURI) i maj i år. Europaparlamentet har dock ännu inte avgett något formellt yttrande över förslaget.

Förslaget

Förslagets syfte är att genom gemensamma bestämmelser för förfarande och verkställighet av kvarstadsbeslut förbättra förutsättningarna för att driva in skulder över gränserna.

Enligt förslaget ska förordningen tillämpas på gränsöverskridande privaträttsliga tvister som avser penningfordringar. En ansökan om kvarstad kan göras antingen före eller efter det att det finns ett verkställbart avgörande i ärendet i sak.

Behörig domstol att pröva en ansökan om kvarstad är enligt förslaget domstolen i den medlemsstat som är behörig att pröva talan i ärendet i

sak. Är gäldenären konsument är dock bara domstolarna i den medlemsstat där gäldenären bor behöriga att pröva ansökan.

Villkoren för att ett beslut om kvarstad ska meddelas är att fordringsägaren kan visa att han eller hon har en välgrundad fordran och att det finns en risk för att ett avgörande i ärendet i sak inte kan verkställas på grund av att gäldenären skaffar undan sina bankkontotillgångar. Ett beslut om kvarstad ska meddelas ex parte, dvs. utan att motparten först hörts. Som huvudregel gäller att fordringsägaren ska ställa säkerhet för den skada som gäldenären kan komma att orsakas p.g.a. kvarstadsbeslutet. Det finns också regler om att fordringsägaren är skadeståndsskyldig för eventuell skada som gäldenären kan komma att orsakas p.g.a. ett felaktigt beslut om kvarstad.

I förslaget finns en rad tidsfrister som syftar till ett skyndsamt förfarande, bl.a. ska fordringsägaren inleda en rättslig process i ärendet inom en viss begränsad tid. Väcks inte talan i ärendet i sak inom den tiden ska domstolen upphäva beslutet om kvarstad.

Förslaget utgår från att fordringsägaren ska tillhandahålla uppgifter om gäldenärens bankkonto. För att möjliggöra detta innehåller förordningen en förpliktelse för medlemsstaterna att införa minst en av flera uppräknade metoder som ska underlätta för fordringsägaren att få tillgång informationen. Metoderna innebär bl.a. att medlemsstaterna kan inrätta ett system där banker i medlemsstaten kan förpliktas att tillkännage om gäldenären har ett konto hos banken eller ge verkställande myndigheter tillgång till information som finns i register som andra myndigheter för.

Enligt förslaget ska ett beslut om kvarstad som har meddelats i en medlemsstat verkställas i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring. Verkställighet ska ske i enlighet med de förfaranderegler som gäller för verkställighet av nationella beslut om kvarstad, dock med undantag för bestämmelser i förslaget som bl.a. rör delgivning, översättning och utfärdande av förklaring. Vid verkställighet av ett föreläggande om europeisk kvarstad ska vidare verkställighetsmedlemsstatens nationella regler om beneficium, dvs. belopp som ska undantas från verkställighet, beaktas.

I förslaget finns också olika rättsmedel som ger fordringsägaren och gäldenären rätt att bestrida ett beslut om kvarstad, både på materiella och processuella grunder.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förslaget till förordning innebär att ett fristående europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel skapas. Det kommer att gälla oberoende av och parallellt med medlemsstaternas nationella bestämmelser om detta. Därmed bör inte nationella bestämmelser påverkas på annat sätt än att sedvanlig kompletteringslagstiftning kommer att behöva införas.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella ekonomiska konsekvenser till följd av förslaget bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar såväl nationellt som på EU-budgeten.

Övrigt

Kvarstad: kvarstad är en tillfällig åtgärd som innebär att egendom kan tas som säkerhet i avvaktan på dom eller för att säkerställa verkställighet av en dom. Enligt svensk rätt kan allmän domstol besluta om *kvarstad* när det finns risk för att den som är skyldig pengar genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undviker att betala skulden. Likaså kan domstolen i samband med tvist om viss egendom besluta om kvarstad på egendomen när det finns risk för att den ska bl.a. försvinna eller väsentligt försämrats.